C/2025/3999

20.8.2025

DOPORUČENÍ RADY,

ze dne 8. července 2025,

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Slovenska

(C/2025/3999)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

Obecná východiska

(1) Nařízení (EU) 2024/1263, které vstoupilo v platnost dne 30. dubna 2024, stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a předcházet nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými v SFEU. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním. Nařízení rovněž podporuje odpovědnost členských států za fiskální politiku a klade důraz na její střednědobé zaměření v kombinaci s účinnějším a soudržnějším prosazováním. Každý členský stát musí Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahující jeho fiskální, reformní a investiční závazky, který v závislosti na délce volebního období v daném členském státě pokrývá období čtyř nebo pěti let. Dráha čistých výdajů ([3]) v těchto plánech musí být v souladu s požadavky uvedeného nařízení, včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v uvedeném nařízení, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: „čistými výdaji“ se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(2) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([4]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik podporuje hospodářské a sociální oživení a stimuluje udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(3) Nařízení Evropského parlamentu a Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([5]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To pomůže dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Slovensko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(4) Dne 29. dubna 2021 předložilo Slovensko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 uvedeného nařízení posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V. Dne 13. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovenska ([6]), které bylo dne 14. července 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([7]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5, v němž se stanoví, že Slovensko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Podmínkou uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů, pokud jde o tutéž reformu nebo investici.

(5) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovenska ([8]). Plán byl předložen v souladu s článkem 11 a čl. 36 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2024/1263, vztahuje se na roky 2025–2028 a zahrnuje postup fiskální korekce rozložený do čtyř let.

(6) Dne 26. listopadu 2024 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovenska na rok 2025. Téhož dne Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování 2025, v níž je Slovensko uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2025, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([9]) dne 13. května 2025 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 10. března 2025.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovenska (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

([7]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 14. července 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovenska (ST 11205/2023 INIT, ST 11205/2023 ADD 1).

([8]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovenska (Úř. věst. C/2025/645, 10.2.2025).

([9]) Doporučení Rady ze dne 13. května 2025 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Dne 29. ledna 2025 Komise zveřejnila Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost EU v příštích pěti letech. Stanoví tři transformační požadavky udržitelného hospodářského růstu: i) inovace; ii) dekarbonizace a konkurenceschopnost a iii) bezpečnost. Za účelem odstranění rozdílů v oblasti inovací si EU klade za cíl prosazovat průmyslové inovace, podporovat růst startupů prostřednictvím iniciativ, jako je Strategie EU pro startupy a scaleupy, a urychlit zavádění pokročilých technologií, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika. V zájmu dosažení zelenějšího hospodářství Komise předložila komplexní Akční plán pro cenově dostupnou energii a Dohodu o čistém průmyslu, které zajistí, aby přechod na čistou energii zůstal nákladově efektivní, zohledňoval konkurenceschopnost, zejména v energeticky náročných odvětvích, a byl hnací silou růstu. Pro snížení nadměrné závislosti a zvýšení bezpečnosti je Unie odhodlána posílit globální obchodní partnerství, diverzifikovat dodavatelské řetězce a zajistit přístup ke kritickým surovinám a čistým zdrojům energie. Tyto priority se opírají o horizontální faktory, jež zahrnují zjednodušení právních předpisů, prohloubení jednotného trhu, financování konkurenceschopnosti a unii úspor a investic, podporu dovedností a kvalitních pracovních míst a lepší koordinaci politik EU. Kompas konkurenceschopnosti je sladěn s evropským semestrem, čímž je zajištěno, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli Komise a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(8) Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik se v roce 2025 nadále vyvíjí souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Tato doporučení pro jednotlivé země zůstávají relevantní i pro posuzování pozměněných plánů pro oživení a odolnost v souladu s článkem 21 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Doporučení pro jednotlivé země 2025 by se měla vztahovat na všechny klíčové výzvy hospodářské politiky, jež nejsou dostatečně řešeny v rámci opatření obsažených v plánech pro oživení a odolnost, s přihlédnutím k příslušným výzvám identifikovaným v doporučeních pro jednotlivé země z období 2019–2024.

(10) Dne 4. června 2025 zveřejnila Komise zprávu o Slovensku pro rok 2025. Posoudila pokrok, který Slovensko učinilo při plnění příslušných doporučení, a zhodnotila, jak Slovensko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Slovensko čelí. Posoudila rovněž pokrok Slovenska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(11) Komise v případě Slovenska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Slovenska pro účely uvedeného nařízení dospěla, byla zveřejněna dne 13. května 2025 ([10]). Dne 4. června 2025 dospěla Komise k závěru, že se Slovensko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Navzdory určitým zlepšením přetrvávají zranitelná místa související zejména s nákladovou konkurenceschopností, vnější rovnováhou a trhem s bydlením, přičemž se zdá, že zlepšení zadlužení domácností je výraznější a opatření v příslušných oblastech politiky jsou omezená. Inflace a růst jednotkových nákladů práce se výrazně snížily, ale rozdíly v porovnání se zbytkem eurozóny a EU, včetně jádrové inflace, přetrvávají. Po výrazném zlepšení v roce 2023 v důsledku nižších cen energií se schodek běžného účtu v roce 2024 mírně zhoršil v důsledku pomalého vývozu a rostoucího dovozu v souvislosti s oživením růstu domácí poptávky. Očekává se, že schodek běžného účtu se letos dále zvýší. Zároveň lze konstatovat, že vysoký schodek veřejných financí neklesá. Ceny obytných nemovitostí kromě toho v průběhu roku 2024 opět vzrostly, zatímco pokles bytové výstavby prohlubuje již tak omezenou nabídku bydlení. Po několika letech výrazného nárůstu dluhu domácností způsobily vyšší úrokové sazby v posledních dvou letech zpomalení poptávky po hypotékách a míra zadlužení domácností se v posledních letech snížila. Jelikož se však finanční podmínky v průběhu roku 2024 a na začátku roku 2025 zmírnily, poskytování půjček domácnostem začalo v poslední době stoupat a dále jej podpořilo zvýšení reálného disponibilního příjmu v kontextu napjaté situace na trhu práce. Efekty jmenovatele jsou stále méně významné, takže míra zadlužení domácností se může v blízké budoucnosti stabilizovat nebo klesnout méně než dříve, přestože nadále zůstane pod průměrem EU, a to v prostředí zdravého bankovního sektoru. Pokrok v politice byl omezený. Opatření na podporu energetických zdrojů pro domácnosti byla prodloužena, aby byla omezena inflace. Toto necílené opatření se však stalo jednou z hnacích sil značného schodku veřejných financí a běžného účtu

([10]) SWD(2025) 125 final.

platební bilance. Přijetí opatření ke zlepšení produktivity práce a podnikatelského prostředí zůstává omezené. Letos v dubnu vstoupila v platnost novela stavebního zákona, jejímž cílem je zefektivnit stavební řízení.

Posouzení roční zprávy o pokroku

(12) Dne 21. ledna 2025 Rada doporučila pro Slovensko následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 3,8 % v roce 2025, 0,9 % v roce 2026, 1,6 % v roce 2027 a 1,5 % v roce 2028, což odpovídá maximální kumulativní míře růstu vypočtené s ohledem na rok 2023 ve výši 10,3 % v roce 2025, 11,2 % v roce 2026, 13,0 % v roce 2027 a 14,8 % v roce 2028. V letech 2025–2027 se tyto maximální míry růstu čistých výdajů shodují s nápravnou dráhou v souladu s čl. 3 odst. 4 nařízení (ES) č. 1467/97, jak doporučila Rada dne 21. ledna 2025 s cílem odstranit nadměrný schodek ([11]). Dne 30. dubna 2025 předložilo Slovensko svou roční zprávu o pokroku ([12]), pokud jde o opatření přijatá v reakci na doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025 s cílem odstranit nadměrný schodek a o realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy uvedené v doporučeních pro tuto zemi v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Slovensko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při plnění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(13) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise doporučila aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a významné navýšení výdajů na obranu; tento návrh uvítala Evropská rada dne 6. března 2025. Na základě žádosti Slovenska ze dne 30. dubna 2025 přijala Rada dne 8. července 2025 na doporučení Komise doporučení, kterým se Slovensku umožňuje odchýlit se od doporučených maximálních temp růstu čistých výdajů a překročit je ([13]).

(14) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([14]) se schodek veřejných financí Slovenska zvýšil z 5,2 % HDP v roce 2023 na 5,3 % v roce 2024, zatímco veřejný dluh vzrostl z 55,6 % HDP na konci roku 2023 na 59,3 % na konci roku 2024. Podle výpočtů Komise odpovídá tento vývoj tempu růstu čistých výdajů ve výši 5,4 % v roce 2024. V roční zprávě o pokroku odhaduje Slovensko tempo růstu čistých výdajů v roce 2024 na 3,0 %. Komise odhaduje, že čistý růst výdajů byl vyšší, než je uvedeno v roční zprávě o pokroku. Rozdíl mezi výpočty Komise a odhady vnitrostátních orgánů je způsoben nižšími výdaji financovanými z EU v roce 2023, které byly použity v předpokladech, z nichž vychází roční zpráva o pokroku. Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([15]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2024 restriktivní, a to ve výši 2,2 % HDP.

(15) Podle roční zprávy o pokroku předpokládá makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce Slovenska, v roce 2025 i v roce 2026 růst reálného HDP ve výši 1,9 %, zatímco inflace měřená HISC je v roce 2025 odhadována na 3,9 % a v roce 2026 na 3,7 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá růst reálného HDP v roce 2025 o 1,5 % a v roce 2026 o 1,4 % a inflaci měřenou HISC v roce 2025 na úrovni 4,0 % a v roce 2026 na úrovni 2,9 %.

(16) V roční zprávě o pokroku se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2025 na 4,9 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by měl do konce roku 2025 vzrůst na 61,1 %. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 3,6 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 4,9 % HDP. Snížení schodku v roce 2025 odráží především konsolidační opatření zvyšující příjmy, která slovenská vláda přijala pro rok 2025. Podle výpočtů Komise tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2025 ve výši 3,8 %. Na základě odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2025 převážně neutrální a bude činit 0,2 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 60,9 %. Toto zvýšení poměru dluhu k HDP v roce 2025 odráží především vysoký primární schodek.

([11]) Doporučení Rady s cílem odstranit nadměrný schodek na Slovensku, ST 5039/25.

([12]) Roční zprávy o pokroku z roku 2025 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([13]) Doporučení Rady ze dne 8. července 2025, kterým se Slovensku umožňuje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky), Úř. věst. C, C/2025/3974, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj.

([14]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2025.

([15]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(17) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že v roce 2025 budou z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost financovány výdaje vládních institucí ve výši 1,4 % HDP, přičemž v roce 2024 to bylo 0,7 % HDP. Výdaje financované z nevratné podpory Nástroje pro oživení a odolnost umožní vysoce kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Slovenska.

(18) Výdaje vládních institucí Slovenska na obranu činily 1,4 % HDP v roce 2021, 1,0 % HDP v roce 2022 a 1,2 % HDP v roce 2023 ([16]). Podle prognózy Komise z jara 2025 se výdaje na obranu předpokládají v roce 2024 na úrovni 1,3 % HDP a v roce 2025 na úrovni 2,3 % HDP. To odpovídá nárůstu o 0,9 procentního bodu HDP ve srovnání s rokem 2021. Slovensko odhaduje, že výdaje na obranu v roce 2024 dosáhnou 1,4 % HDP a v roce 2025 pak 2,3 % HDP. Období aktivace národní únikové doložky (2025–2028) umožňuje Slovensku změnit své priority veřejných výdajů nebo zvýšit příjmy vládních institucí tak, aby trvale vyšší výdaje na obranu neohrozily střednědobou udržitelnost veřejných financí.

(19) Podle prognózy Komise z jara 2025 se očekává, že tempo růstu čistých výdajů na Slovensku dosáhne 3,8 % v roce 2025 a 9,3 % kumulativně za roky 2024 a 2025. Na základě prognózy Komise z jara 2025 se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů na Slovensku bude v roce 2025 pod úrovní doporučeného maximálního tempa růstu stanoveného nápravnou dráhou, a to jak v ročním vyjádření, tak při zohlednění let 2024 a 2025 dohromady. Postup při nadměrném schodku pro Slovensko se proto pozastaví.

(20) V roční zprávě o pokroku se předpokládá, že schodek veřejných financí klesne v roce 2026 na 4,5 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP do konce roku 2026 vzroste na 63,3 %. Prognóza Komise z jara 2025 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 5,1 % HDP. Toto zvýšení schodku v roce 2026 odráží především zhoršení makroekonomického výhledu ve spojení s přetrvávajícími diskrečními opatřeními zvyšujícími výdaje, zejména trvalým vyplácením 13. důchodu nebo zvýšením výdajů na zdravotní péči. Tento vývoj odpovídá tempu růstu čistých výdajů v roce 2026 ve výši 3,9 %. Na základě odhadů Komise se očekává, že nastavení fiskální politiky, které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, bude v roce 2026 neutrální. Ke zlepšení vnější pozice by mohla přispět i fiskální konsolidace. Podle odhadu Komise se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP vzroste do konce roku 2026 na 63,0 %. Toto zvýšení poměru dluhu k HDP v roce 2026 odráží především vysoký primární schodek.

Klíčové politické výzvy

(21) V roce 2024 překročilo daňové zatížení (zdanění příjmů z práce) na Slovensku průměr EU u osob s nízkými příjmy; činilo 38,2 % u osob s příjmy ve výši 50 % průměrné mzdy, zatímco průměr EU činil 31,8 %. U vyšších příjmů se však daňové zatížení blížilo průměru EU, což naznačuje, že u osob s nižšími příjmy je daňové zatížení relativně významnější. Příjmy z daně z nemovitostí byly v roce 2023 nízké a činily 0,4 % HDP ve srovnání s průměrem EU ve výši 1,9 %, a to především v důsledku plošného systému zdanění nemovitostí na Slovensku, který při výpočtu daně nezohledňuje aspekty, jako je lokalita nebo tržní hodnota. To má za následek stagnaci daňových příjmů, a to v kontextu rostoucích cen nemovitostí v posledních letech a otázek týkajících se spravedlnosti a rovnosti. Příjmy Slovenska z environmentálních daní, zejména v oblastech jako doprava, znečištění a přírodní zdroje, jsou mimoto trvale pod průměrem EU. Efektivní uhlíková sazba na Slovensku činí 64,1 EUR za tunu CO_2, je tudíž podstatně nižší než průměr EU (84,8 EUR), což naznačuje slabší ekonomické pobídky ke snižování emisí. Slovensko přijímá opatření k zvýšení efektivity svého systému výběru daní prostřednictvím investic do IT infrastruktury a prováděním komplexní strategie digitální transformace. Ačkoli se výpadek příjmů z DPH v posledních letech výrazně snížil, je stále podstatně vyšší než průměr EU. K řešení vysokých schodků veřejných financí zavedlo Slovensko opatření, jejichž cílem je zvýšit příjmy vládních institucí, což negativně ovlivňuje cenovou konkurenceschopnost a vede k nerovnoměrnému rozdělování zdrojů. Konkrétně nedávno zavedená daň z finančních transakcí zatěžuje podnikatelské prostředí, přispívá ke zvyšování cen a podporuje používání hotovostních plateb, což vyvolává obavy z možných daňových úniků. Vláda navíc rozšířila opatření, jež mají zmírnit sociální dopady vysokých cen energií. Tato opatření však nejsou zaměřena na zranitelné osoby a narušují cenové signály z trhů s energií. Nedostatečné provádění přezkumů stávajících výdajů v rozpočtovém procesu mimoto brání dosažení potenciálních úspor, jež by mohly zlepšit veřejné finance. Pokrok v digitalizaci správy daní, zejména v oblasti elektronické fakturace

([16]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG). Vzhledem k metodickým rozdílům mezi definicemi podle COFOG a NATO se výdaje založené na definici dle COFOG mohou lišit od výdajů založených na definici dle NATO.

a předvyplněných daňových přiznání, by mohl přispět k omezení úniků v daňovém systému, zjednodušení dodržování předpisů a snížení souvisejících nákladů.

(22) Slovensko se nadále potýká s výrazně nedostatečnou nabídkou bydlení, přičemž počet obytných jednotek na tisíc obyvatel patří k nejnižším v zemích OECD. Bytová výstavba je pod průměrem EU a od konce roku 2023 klesá. Podobný klesající trend byl zaznamenán i v počtu stavebních povolení vydaných ke konci roku 2023. Je to důsledek neefektivních povolovacích postupů na Slovensku, které jsou způsobeny vysokou administrativní roztříštěností a nedostatečnými zdroji na úrovni obcí. Podpora nabídky bydlení přispívá rovněž k omezení rizik spojených se zadlužením domácností. Kromě toho je nedostatečně rozvinutý trh s nájemním bydlením a legislativní rámec upřednostňování nájmů před vlastnickým bydlením nepodporuje. Vlastnické bydlení je na Slovensku stále preferovanou možností většiny domácností, neboť nájemné je vysoké a dostupnost nájemního bydlení nízká. Velmi omezená nabídka sociálního bydlení (pouze 2,8 % bytového fondu) zároveň představuje překážku v přístupu nejzranitelnějších osob k bydlení. Rostoucí ceny nemovitostí a klesající bytová výstavba dále omezují přístupnost a cenovou dostupnost bydlení.

(23) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro tuto zemi nebo jejich významnou část. V tomto napjatém časovém rámci má dokončení účinného provádění plánu pro oživení a odolnost zásadní význam pro posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Slovenska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro zajištění sociální spravedlnosti. Sdělení Komise NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, které bylo přijato dne 4. června 2025, vyjasňuje příslušný harmonogram ukončení nástroje a poskytuje členským státům pokyny pro maximalizaci provádění do 31. srpna 2026, včetně toho, jak dále zefektivnit plány pro oživení a odolnost, uvádí nejdůležitější možnosti, které je třeba zvážit při jejich revizi, a zdůrazňuje význam pečlivého společného plánování před předložením posledních žádostí o platbu v roce 2026. Při provádění reforem a investic uvedených v plánu pro oživení a odolnost již Slovensko dosáhlo pokroku. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Slovensko urychlilo provádění reforem a investic řešením příslušných výzev. Zejména nepředvídatelné regulační prostředí, administrativní zátěž a roztříštěná struktura řízení, jakož i neefektivní procesy zadávání veřejných zakázek a nedostatečná příprava investičních projektů ovlivňují schopnost Slovenska účinně realizovat investiční projekty a čerpat finanční prostředky EU, což výrazně omezuje potenciál Slovenska s ohledem na inovace a hospodářskou diverzifikaci. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(24) Na Slovensku došlo k urychlení provádění programu politiky soudržnosti, který zahrnuje podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS). Je důležité pokračovat v úsilí o zajištění rychlého provádění tohoto programu a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Slovensko již na základě svého programu v rámci politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu a současně na posílení sociální soudržnosti. Slovensko zároveň nadále čelí výzvám, včetně těch, které se týkají zvýšení konkurenceschopnosti v kontextu průmyslové transformace, posílení inovační kapacity, mimo jiné vývoje a výroby kritických technologií, zvýšení vodohospodářské odolnosti a bydlení, jakož i dostupnosti předškolního vzdělávání a péče a účasti znevýhodněných skupin na trhu práce. V souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 je Slovensko povinno v rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období přezkoumat svůj program, mimo jiné s přihlédnutím k příslušným výzvám identifikovaným v doporučeních pro danou zemi z roku 2024. Návrhy Komise přijaté dne 1. dubna 2025 ([17]) prodlužují lhůtu k předložení posouzení – v případě každého programu – výsledku přezkumu v polovině období stanovenou na 31. března 2025. Poskytují také flexibilitu, která pomáhá urychlit provádění programů, a pobídky pro členské státy, aby přidělovaly zdroje politiky soudržnosti do pěti strategických prioritních oblastí Unie, konkrétně do konkurenceschopnosti v oblasti strategických technologií, obrany, bydlení, vodohospodářské odolnosti a přechodu na jiné zdroje energie, a do investic do dovedností v prioritních odvětvích při současném zachování důrazu na osoby v nejzranitelnějších situacích v programech ESF+.

([17]) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období – COM(2025) 123 final.

(25) Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) poskytuje příležitost investovat do klíčové strategické priority EU tím, že posílí konkurenceschopnost EU. Platforma STEP je financována z jedenácti stávajících fondů EU. Členské státy mohou rovněž přispívat do Programu InvestEU na podporu investic v prioritních oblastech. Slovensko by mohlo tyto iniciativy optimálně využívat k podpoře vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(26) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, by Slovensko mělo účinně řešit zbývající výzvy, jež souvisejí s, jež souvisejí s dekarbonizací a transformací průmyslu, rozvojem mobility s nulovými emisemi, podnikatelským prostředím a veřejnou správou, digitalizací, výzkumem a inovacemi, justičním systémem, trhem práce, vzděláváním a zdravotní péčí.

(27) Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti, všechny orgány EU, vnitrostátní a místní orgány musí vyvinout velké úsilí k vytvoření jednodušších pravidel a ke zrychlení správních postupů. Komise si v oblasti snižování administrativní zátěže stanovila ambiciózní cíle: nejméně o 25 % a u malých a středních podniků nejméně o 35 % a vytvořila nové nástroje k dosažení těchto cílů, včetně systematického zátěžového testu stavu právních předpisů EU a posíleného dialogu se zúčastněnými stranami. Aby Slovensko tyto ambiciózní cíle splnilo, musí také přijmout opatření. Složitost správních postupů považuje za problém pro svou společnost při podnikání na Slovensku 78 % podniků ([18]). Dlouhé a složité správní postupy, nepředvídatelné regulační prostředí, rychle se měnící právní předpisy a nedostatečné investiční plánování činí podnikatelské prostředí na Slovensku jedním z nejméně příznivých v EU. Na Slovensku se právní předpisy obvykle mění rychle a při přijímání nových předpisů se běžně používají zrychlené legislativní postupy. Od října 2023 do února 2025 se 37 % všech přijatých právních předpisů obešlo bez standardního posouzení dopadů a konzultací se zúčastněnými stranami. Současný rámec pro zlepšování právní úpravy na Slovensku postrádá jasná a transparentní pravidla a není účinně uplatňován. Navzdory zavedeným opatřením ke zlepšení podnikatelského prostředí, včetně slovenského plánu pro oživení a odolnost, je celkové zlepšení jen nepatrné.

(28) Konkurenceschopnosti Slovenska brání roztříštěná veřejná správa, omezená transparentnost veřejných zakázek a slabé investiční plánování. Místní samospráva trpí velkými rozdíly ve velikosti obcí, podfinancováním dalších povinností a nedostatečným strategickým plánováním. Investiční plánování je stále vázáno na cykly financování z EU a chybí mu dlouhodobá vize, což vytváří nejistotu pro podniky a místní orgány. Zejména malé obce potřebují více odborné přípravy a kapacit pro řízení investic a přístup k finančním prostředkům EU. Navzdory nedávným reformám v oblasti hodnocení, výběru a rozpočtování veřejných investic zůstává monitorování a následné hodnocení projektů nedostatečné. Vzhledem k tomu, že Slovensko připravuje národní investiční strategii do roku 2050, je nezbytné, aby tato strategie získala širokou politickou podporu a byla přijata včas. Reforma struktury místní samosprávy a zajištění odpovídajícího financování různých povinností by mohly výrazně posílit strukturální kapacitu Slovenska pro plánování a realizaci investic. Slovensko dále potřebuje zlepšit také poskytování kvalitních veřejných služeb na místní úrovni a posílit finanční nezávislost a kapacitu místních a regionálních samospráv v oblasti řízení.

(29) Přestože cílem nedávných reforem bylo zjednodušit postupy zadávání veřejných zakázek, přetrvávají obavy z nedostatečné transparentnosti a hospodářské soutěže, neboť podíl veřejných zakázek zadaných v řízeních s jediným uchazečem v roce 2023 činil 33 %. Transparentnost a hospodářská soutěž při zadávání veřejných zakázek jsou nezbytné pro podporu řádné správy věcí veřejných a zlepšení efektivity veřejných výdajů. Navzdory přijetí zákona o veřejných zakázkách, jenž má posílit pravidla pro zelené veřejné zakázky a zlepšit používání kritérií kvality a kalkulace nákladů z hlediska životního cyklu, je většina zakázek na Slovensku stále zadávána na základě nejnižší ceny.

(30) Existují obavy ohledně slovenského justičního systému. Zejména stále nejsou zavedeny dostatečné záruky, pokud jde o odvolání členů Soudní rady. Řada událostí, jako je zrušení specializovaných protikorupčních agentur (Úřadu speciální prokuratury a Národní kriminální agentury), jakož i dopad některých změn trestního zákoníku, vyvolává vážné obavy o spolehlivost slovenského protikorupčního rámce i o míru specializace a institucionální kapacity vybudované v průběhu času. V důsledku toho bylo vážně narušeno úsilí policie a státního zastupitelství při vyšetřování a stíhání složitých případů korupce na vysoké úrovni, což mělo dopad na účinné sledování probíhajících a budoucích případů. Hrozí, že tento vývoj zhorší podnikatelské a regulační prostředí na Slovensku, a tím i jeho konkurenceschopnost.

([18]) „Postoje podniků ke korupci v EU“, zpráva z bleskového průzkumu Eurobarometru (duben 2024).

(31) Digitální infrastruktura na Slovensku představuje překážku jeho konkurenceschopnosti, neboť v roce 2024 bylo sítěmi s velmi vysokou kapacitou pokryto 72,97 % domácností (v roce 2023 to bylo 69,12 %), zatímco průměr EU v roce 2024 činil 82,49 %. S ohledem na gigabitové připojení je třeba řešit odhadovanou investiční mezeru ve výši více než 500 milionů EUR, aby podniky a veřejnost měly k dispozici rychlejší, spolehlivější a rozšířenější digitální konektivitu. Pro snazší zavádění nové digitální infrastruktury je nezbytné zefektivnit regulační rámec, vytvořit příznivé podnikatelské prostředí pro investory a omezit dobu a náklady spojené se zaváděním digitální infrastruktury.

(32) Další výzvu pro konkurenceschopnost a růst představuje pomalé zavádění digitálních technologií na Slovensku, neboť pouze 62 % malých a středních podniků dosahuje základní digitální intenzity, zatímco průměr EU činí 72,9 %. Další významnou překážkou hospodářského růstu a konkurenceschopnosti je omezená spolupráce mezi podnikatelským a výzkumným sektorem. Možnosti malých a středních podniků investovat do výzkumu a vývoje jsou omezené, jelikož současný systém daňových pobídek v oblasti výzkumu a vývoje je nakloněn větším společnostem. Růstový potenciál Slovenska by mohlo podpořit zlepšení programů pobídek pro výzkum a vývoj a větší zaměření politik v oblasti výzkumu a vývoje na malé a střední podniky.

(33) Slovenské hospodářství, včetně rozsáhlého průmyslového odvětví s vysokým podílem lidské práce, čelí výzvám, pokud jde o modernizaci, plnění cílů v oblasti klimatu a zachování konkurenceschopnosti. Domácí výrobní kapacity jsou stále omezené zejména v odvětví technologií pro nulové čisté emise. Přechodem k diverzifikovanějšímu hospodářství založenému na inovacích, včetně ekologických technologií a automatizovaných procesů, by Slovensko mohlo zvýšit svou dlouhodobou hospodářskou udržitelnost a odolnost vůči vnějším šokům. Za tímto účelem je třeba jasně stanovit priority investic. Stávající legislativní rámec usnadňující transformaci slovenského průmyslu by mohl být doplněn mechanismem, který by pravidelně přezkoumával a podněcoval prioritní opatření pro průmyslové odvětví a dále podporoval jeho přechod zejména k technologiím pro nulové čisté emise a inovativním technologiím. Vzhledem k tomu, že slovenský hospodářský model je založen převážně na navazující montáži dovážených meziproduktů, omezuje to domácí přidanou hodnotu a přelévání odborných znalostí do místních podniků. Je třeba vyvinout další úsilí k posílení integrace zpracovatelského průmyslu a nově vznikajících průmyslových odvětví do dodavatelských řetězců v celé EU.

(34) Slovensko je nadále silně závislé na Rusku, pokud jde o fosilní paliva. V roce 2024 pocházelo přibližně 70 % spotřebovaného zemního plynu a více než 80 % spotřebované ropy z Ruska. Snaha Slovenska zbavit se závislosti na Rusku je pomalá.

(35) Vysoké náklady podniků na energii zůstávají na Slovensku jednou z hlavních překážek konkurenceschopnosti, zatímco regulované ceny energie pro domácnosti nadále brání pobídkám k investicím do energetické účinnosti. V roce 2024 se obnovitelné zdroje podílely na hrubé konečné spotřebě energie pouze 24 %, což je výrazně pod průměrem EU, který činí 47 %. Ačkoli Slovensko přijalo nedávno reformy podporující zavádění investic v souladu s cíli plánu REPowerEU, je třeba vyvinout další úsilí, aby se urychlilo zavádění obnovitelných zdrojů energie, včetně větrné, solární a geotermální energie a obnovitelných plynů. Zároveň by se mělo zajistit, aby bylo připojování obnovitelných zdrojů k síti efektivnější a méně zatěžující, a to i upřednostněním investic usnadňujících připojení k síti a její flexibilitu. Dekarbonizace odvětví vytápění domácností má i nadále zásadní význam pro snížení závislosti ekonomiky na fosilních palivech a pro splnění cílů země v oblasti klimatu. Ve velkých sítích dálkového vytápění jsou obzvláště málo využívány geotermální technologie a technologie tepelných čerpadel. Další úsilí o zvýšení energetické účinnosti je zapotřebí například v odvětvích budov, dopravy a průmyslu, neboť ve veřejném i soukromém sektoru přetrvávají problémy s včasným prováděním a rozšiřováním investic.

(36) Velmi malé rozšíření mobility s nulovými emisemi na Slovensku omezuje domácí konkurenceschopnost velkého automobilového průmyslu v zemi. Příkladem toho je jeden z nejnižších procentních podílů nových registrací vozidel s nulovými emisemi v EU (pouze 2,9 % registrací nových vozidel), ale také opožděné zavádění dobíjecí a čerpací infrastruktury s nulovými emisemi. Ačkoli Slovensko přijalo v rámci svého plánu pro oživení a odolnost některé reformy (např. akční plán pro elektromobilitu), pobídky na podporu zavádění vozidel a infrastruktury s nulovými emisemi se zatím neprojevily. Zavedení pobídek uvedených v akčním plánu pro elektromobilitu má zásadní význam pro to, aby soukromý sektor mohl uskutečnit další významné investice. Podobně i slovenská železniční dopravní infrastruktura se modernizuje jen pomalu, což omezuje její atraktivitu pro osobní i komerční využití. Na Slovensku navíc chybí centralizovaný přístup k dlouhodobému financování strategických renovací vnitrostátní dopravní infrastruktury, například prostřednictvím zvláštního centralizovaného fondu pro dopravní infrastrukturu, který by urychlil vnitrostátní střednědobé a dlouhodobé financování. Také správa vnitrostátní železniční infrastruktury nemotivuje k rychlé modernizaci stávající sítě.

(37) Slovensko zdaleka nedosahuje cíle pro rok 2035 týkajícího se skládkování komunálního odpadu. Je třeba zlepšit nakládání se zdroji odpadu, aby se omezilo skládkování a zvýšilo se využívání oběhových materiálů. Kvalita slovenských povrchových vodních útvarů se zhoršuje v důsledku nedostatečných vodohospodářských opatření. Tyto vodní útvary jsou vystaveny tlaku v důsledku vyššího počtu extrémních povětrnostních jevů, nadměrného množství znečišťujících látek a častých změn tvaru a toku vodních útvarů. Zavedením lepšího udržitelného hospodaření s vodou by se však mohl zlepšit stav vodních útvarů a posílit vodohospodářská odolnost vůči suchu a povodním. Mimo to má zásadní význam upřednostňování přírodě blízkých řešení a obnovy řek před výstavbou nových vodních přehrad a další „šedé infrastruktury" a zároveň promítnutí těchto opatření do příslušných vnitrostátních politik. Co se týče pohlcování uhlíku, Slovensko nedosahuje úrovně ambicí potřebných k dosažení cílů pro rok 2030 v oblasti využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví. Zvýšení kapacity pohlcování uhlíku a odolnosti slovenských lesů vyžaduje lepší ochranu biologické rozmanitosti, zejména dokončením vymezení zón národních parků, výsadbou vícedruhových a vícegeneračních lesů a ochranou přírodních zdrojů.

(38) Slovensko má relativně nízkou míru nezaměstnanosti, avšak dlouhodobá nezaměstnanost a nezaměstnanost mladých lidí zůstává vysoká, stejně jako nezaměstnanost znevýhodněných skupin, jako jsou Romové a lidé s nižší úrovní kvalifikace. Přestože je rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů na Slovensku ve srovnání s průměrem EU relativně nízký, ženy jsou na trhu práce zastoupeny velmi nedostatečně. Úsilí o zvýšení účasti žen na trhu práce by mohlo pomoci řešit rostoucí nedostatek pracovních sil. Investice do politik, které pomáhají zranitelným skupinám lidí najít si práci nebo si ji udržet a zůstat tak na trhu práce jsou nadále nízké. Účast na trhu práce, zejména žen, je rovněž ztížena nedostatečnou dosažitelností a využíváním cenově dostupných a kvalitních služeb předškolního vzdělávání a péče, zejména pro děti do tří let. Omezené jsou také možnosti pružného uspořádání pracovní doby, přičemž například podpora zaměstnávání na částečný úvazek by mohla zvýšit účast rodičů malých dětí na trhu práce.

(39) Slovensko se potýká s výrazným nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, mimo jiné kvůli nedostatku pracovníků se zelenými a digitálními dovednostmi. To vyžaduje značné a cílené úsilí o prohlubování dovedností a změnu kvalifikace. V zemi je nízký počet odborníků na informační a komunikační technologie a nízký podíl studentů, kteří se vzdělávají v programech STEM. Slovenský vzdělávací systém se současně potýká s mnoha problémy, včetně nedostatku učitelů a potřeby programů jejich odborné přípravy, dlouhodobě nedostatečného financování a nízké úrovně základních dovedností žáků i dospělých. Od roku 2020 se zvyšuje riziko chudoby a sociálního vyloučení. Míra dětské chudoby na Slovensku přesáhla v roce 2023 průměr EU, a přestože se v roce 2024 zlepšila, přetrvávají značné a významné regionální rozdíly, zejména ve východní oblasti země. Opatření podporovaná plánem pro oživení a odolnost, Evropským sociálním fondem plus a Evropským fondem pro regionální rozvoj sice mají za cíl snížit segregaci Romů ve vzdělávání a zajistit rovný a inkluzivní přístup ke kvalitnímu vzdělávání na všech úrovních, kapacita pro jejich provádění na místní úrovni však zaostává, zejména pokud jde o infrastrukturní projekty.

(40) Odolnost slovenského systému zdravotní péče je pod tlakem kvůli nedostatku a stárnutí zdravotnických pracovníků. Počet pracovníků je pod průměrem EU a téměř čtvrtina zdravotních sester je před odchodem do důchodu. Omezené úsilí o zvýšení počtu studentů lékařských oborů, zlepšení pracovních podmínek a modernizaci infrastruktury vyvíjí další tlak na kapacitu systému. Situaci zhoršuje strukturální neefektivita nemocnic a přetrvávající nedostatečné financování, zejména v oblasti preventivní péče, na kterou bylo v roce 2022 vynaloženo pouze 2,0 % celkových výdajů na zdravotnictví. Finanční potíže vedly ve velkých státních nemocnicích ke značnému zadlužení a dlouhým prodlevám v platbách, což podkopává snahy o zvýšení efektivnosti. Plán pro oživení a odolnost přispěl k určitému zlepšení přístupu ke zdravotnickým službám a lepší koordinaci na různých úrovních péče. Je však třeba vyvinout další úsilí k posílení primární péče a k zajištění dostatečných dodávek důležitého zdravotnického vybavení a infrastruktury. Mimoto jsou služby dlouhodobé péče i nadále podfinancovány a zůstávají poměrně omezené, zejména pro zranitelné skupiny. Vzhledem ke stárnutí obyvatelstva čelí systémy zdravotní a dlouhodobé péče ve střednědobém a dlouhodobém horizontu problémům s fiskální udržitelností.

(41) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2025 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2025, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Slovenska pomáhají doporučení č. 2, 3, 4, 5 a 6 provést první doporučení pro eurozónu týkající se konkurenceschopnosti, doporučení č. 1, 5 a 6 pomáhají provést druhé doporučení pro eurozónu týkající se odolnosti a doporučení č. 1, 3 a 6 pomáhají provést třetí doporučení pro eurozónu týkající se makroekonomické a finanční stability stanovené v doporučení z roku 2025.

(42) S ohledem na hloubkový přezkum provedený Komisí a závěry o existenci nerovnováh jsou do níže uvedených doporučení č. 1, 2, 3 a 5 promítnuta doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit zranitelnost související s trhem s bydlením a zadlužením domácností. Politiky uvedené v doporučeních č. 1, 2 a 5 pomáhají řešit zranitelnost související s vnější rovnováhou. Politiky uvedené v doporučeních č. 1, 3 a 5 pomáhají řešit zranitelnost související s konkurenceschopností. Doporučení č. 1, 2, 3 a 5 přispívají jak k řešení nerovnováh, tak k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny v souladu s 41. bodem odůvodnění,

DOPORUČUJE Slovensku v letech 2025 a 2026:

1. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu v souladu se závěry Evropské rady ze dne 6. března 2025. Dodržovat maximální tempa růstu čistých výdajů doporučená Radou dne 21. ledna 2025 s cílem odstranit nadměrný schodek a současně využít prostor poskytnutý národní únikovou doložkou pro vyšší výdaje na obranu. Zefektivnit daňovou skladbu, mimo jiné omezováním odrazujících faktorů na trhu práce a intenzivnějším využíváním daní méně škodlivých pro růst, jako je environmentální zdanění a periodické zdanění nemovitostí. Zlepšit efektivitu výdajů, například prováděním přezkumů výdajů. Pokračovat v posilování dodržování daňových předpisů, mimo jiné další digitalizací daňové správy. Ukončit platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a zajistit, aby byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, byla fiskálně dostupná a zachovala stimuly k úsporám energií. Podpořit nabídku bydlení a rozšířit trh s nájemním bydlením urychlením bytové výstavby a podporou sociálního bydlení s přihlédnutím k regionálním rozdílům.

2. S ohledem na příslušné lhůty pro včasné dokončení reforem a investic podle nařízení (EU) 2021/241 urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU. Urychlit provádění programu politiky soudržnosti (EFRR, FST, ESF+, FS) a případně využít možností, které nabízí přezkum v polovině období. Optimálně využívat nástroje EU, včetně příležitostí, které poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technologií pro Evropu, ke zvýšení konkurenceschopnosti.

3. Zajistit příznivé podnikatelské prostředí vytvořením předvídatelnějšího regulačního prostředí, a to zdokonalením rámce pro zlepšování právní úpravy, čímž se zajistí začlenění posouzení dopadů a konzultací se zúčastněnými stranami do legislativního procesu. Řešit roztříštěnost struktur řízení, mimo jiné přípravou reformy místní samosprávy. Zajistit kvalitní veřejné služby prostřednictvím lepší koordinace a tvorby politik. Zajistit transparentnost a hospodářskou soutěž v postupech zadávání veřejných zakázek s cílem podpořit řádnou správu věcí veřejných a zlepšit efektivitu veřejných výdajů a zvýšit využívání kritérií kvality a nákladů životního cyklu při zadávání veřejných zakázek. Posílit justiční systém a zvýšit účinnost protikorupčního systému, mimo jiné zajištěním přiměřeného, nezávislého a účinného vyšetřování a stíhání případů korupce na vysoké úrovni a dostatečných specializovaných kapacit na úrovni policie a státního zastupitelství.

4. Posílit digitální infrastrukturu odstraněním investiční mezery s ohledem na gigabitové připojení a zefektivněním regulace při zavádění infrastruktury. Zvýšit zavádění digitálních technologií, zejména mezi malými a středními podniky, a to odstraněním překážek při jejich zavádění. Zlepšit politiku v oblasti výzkumu a inovací tím, že se podnítí spolupráce mezi podnikatelským a výzkumným sektorem a reviduje se systém daňových pobídek pro výzkum a vývoj tak, aby poskytoval větší podporu malým a středním podnikům.

5. Upřednostnit investice do čisté a účinné výroby a do využívání energie a zdrojů. Posílit legislativní rámec na podporu ekologických technologií a výrobků a prosazovat investice na podporu průmyslové konkurenceschopnosti a hospodářské diverzifikace. Urychlit diverzifikaci dodávek fosilních paliv s cílem postupně odstranit závislost na ruských zdrojích. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a zároveň zajistit, aby byly postupy připojování obnovitelných zdrojů energie k síti efektivnější a méně zatěžující. Podporovat další investice do sítí, zejména elektrických, a do dekarbonizace odvětví vytápění. Podpořit další zavádění mobility s nulovými emisemi a modernizaci železniční sítě reformou správy vnitrostátní železniční infrastruktury a vytvořením zvláštního investičního rámce. Posílit nakládání se zdroji odpadu, opětovné využívání komunálního odpadu a obalových odpadů a ochranu přírodních zdrojů a zvýšit vodohospodářskou odolnost začleňováním přírodě blízkých řešení a dokončením vymezení zón chráněných přírodních oblastí.

6. Posílit účast nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce a zavést pružnější uspořádání pracovní doby pro rodiče s dětmi. Zvýšit dosažitelnost a využívání cenově dostupného a kvalitního předškolního vzdělávání a péče o děti do tří let. Posílit výuku základních dovedností, a to i pro děti ze znevýhodněného prostředí, zejména v marginalizovaných romských komunitách, a zároveň zajistit rovný a inkluzivní přístup ke kvalitnímu vzdělávání na všech úrovních. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí, a to poskytováním příležitostí ke změně kvalifikace a prohlubování dovedností dospělých, investicemi do odborné přípravy učitelů a zvýšením počtu studentů ve vzdělávacích programech STEM. Zlepšit poskytování primární péče, zejména pro zranitelné osoby, a rozšířit preventivní zdravotní opatření. Posílit odolnost systému zdravotní péče v oblasti kritického zdravotnického vybavení, infrastruktury a zdravotnických pracovníků udržením a přilákáním kvalifikovaných pracovníků a zároveň zajištěním fiskální udržitelnosti systému zdravotní péče. Zajistit dostupnou a kvalitní dlouhodobou péči.

V Bruselu dne 8. července 2025.

Za Radu

předsedkyně

S. LOSE